

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Bodolai László ügyvéd által képviselt (I.r. felperes neve) I.r., (II.r. felperes neve) II.r. és (III.r. felperes neve) III.r. felpereseknek a dr. Bacsek György ügyvéd által képviselt (alperes neve) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása miatt indult perében a Fővárosi Bíróság 2008. július 1-jén kelt, 19.P.20.239/2008/3. számú ítélete ellen az I-III.r. felperesek által 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az I. rendű felperes valamint a II. rendű felperes részére fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 500.000-500.000 (Ötszázezer-Ötszázezer) forintra és járulékaira felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek 96.000 (Kilencvenhatezer) forint első- és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 180.000 (Száznyolcvanezer) forint kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az ... című lap ...-i számában a 6-7. oldalon a felperesek összemontírozott képmását kommentárral együtt tette közzé.

Az I.r. felperes arcát egy férfi meztelen felsőtestére montírozták és a képaláírás szerint: „... valaha férfi volt - lapunknak elárulta, hogy valójában ... néven fiúként látta meg a napvilágot - később több műtétet operáltatta magát át, s a hormonkezelések olyan jól sikerültek, hogy két egészséges lánynak is életet adhatott.”

A II.r. felperesről készített montázs a II.r. felperest rúdugróként ábrázolta, amely mellett a következő szöveg szerepelt: „... rudat vesz a kezébe - a nagyobbik ... lány úgy érezte, hogy muszáj valamit tennie, hogy megszabaduljon fölös kilóitól.”

A III.r. kiskorú felperes fényképe mellett pénzkötegek, póker zsetonok láthatók és az olvasható, hogy: „... örökölt és pókerversenyt nyert - az előlegbe kapott 1.000 dollárt egy gyerekpókerversenyen már megsokszorozta.”

A felperesek képmáshoz fűződő személyiségi jogaik megsértésének megállapítását kérték kereseti kérelmükben, tekintettel arra, hogy fényképfelvételüket megváltoztatva hozzájárulásuk nélkül hozta nyilvánosságra az alperes, valamint jó hírnevük megsértésének megállapítását is kérték a valótlan tényállítások miatt. Objektív jogkövetkezményként kérték az alperes bocsánatkérésre és elégtételt adó közlemény közzétételére kötelezését is.

Ezen túlmenően személyenként 500.000 Ft, összesen 1.500.000 Ft nem vagyoni kártérítés és járulékai, valamint a perköltség megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a megjelentek tréfának, véleménynyilvánításnak tekinthetők, amelyek a közszereplőkkel szemben megengedhető a tágabb tűréshatárra tekintettel. A cikk ezen túl félreérthetetlenül közölte azt is, hogy a megjelentek nem felelnek meg a valóságnak - erre fel is hívták a figyelmet -, amit az olvasóknak egyértelműen és félreérthetetlenül érzékelniük kellett.

A bizonyítási eljárás lefolytatását követően az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az általa kiadott „...” című lap ...-i számában, annak 6-7. oldalán az I.r., a II.r. és a III.r. felperesek képmásához az érintett felperesek hozzájárulása nélkül más személyek alakját montírozták, megsértette az I., II. és III.r. felperesek képmás védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Megállapította, hogy az alperes azzal, hogy ugyanezen cikkben a képeket az I.r. felperes esetében „... valaha férfi volt”, a II.r. felperes esetében „... rudat vesz a kezébe”, a III.r. alperes esetében pedig „... örökölt és pókerversenyt nyert” címmel kifejezőmódjában indokolatlanul bántó és sértő kommentárokat közölt, megsértette az I., II. és III.r. felperesek emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy elégtétel adásaként az ítélet rendelkező részét tegyék közzé az alperes költségén, az alperes által kiadott „...” című lapban az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül és a megállapított jogsértésért fejezzék ki sajnálkozásukat.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I., II. és III.r. felpereseknek egyenként 300.000-300.000-300.000 Ft tőkét és ezen összegek után 2007. december 3-ától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, valamint 15.000-15.000-15.000 Ft perköltséget.

Az ezt meghaladó keresetet elutasította.

A le nem rótt illetékről úgy rendelkezett, hogy abból az I.r. felperes 30.000 Ft-ot, az alperes pedig 60.000 Ft-ot köteles a Magyar Államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet indokolásában ismertette az Alkotmány rendelkezéseit, a Ptk. 75. §-át, a Ptk. 76. §-át, a Ptk. 78. § (1)-(2), valamint a Ptk. 80. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakat.

Kitért az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazandó legfelsőbb bírósági PK 12. és 14. számú állásfoglalásra, valamint az Alkotmánybíróság 30/1992.(V. 26.) számú, továbbá a 36/1994.(VI. 24.) számú határozatára és annak indoklására is.

Elsődlegesen általánosságban emelte ki, hogy a felperesek speciális közszereplők, akik ugyan nem vesznek részt a közhatalom gyakorlásában, azonban önként vállalták ellenérték fejében, hogy magánéletük döntő részét a nyilvánosság előtt élik ... keretében.

A műsort számosan kedvelik, azonban sokan kritizálják azt és léteznek olyan vélemények is, hogy a felvett családi események kimódoltak, azok nem valóságosak. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság szerint megfogalmazható éles kritika, azonban a véleménynyilvánításnak is vannak határai, kifejezőmódjában nem lehet indokolatlanul bántó, megalázó.

A képmással való visszaélés körében a felperesek azt sérelmezték, hogy egyedileg felismerhető képmásukhoz nem hozzájuk tartozó altestet montírozott az alperes, illetve a III.r. felperest pénz kötegek közé helyezte, ezzel sértve képmás védelméhez fűződő személyiségi jogait.

Az alperes álláspontja szerint hozzájárulásra a képmás közzététele vonatkozásában nem volt szükség a felperesek közszereplői mivoltukra tekintettel.

Az elsőfokú bíróság ezt a kereseti kérelmet alaposnak találta, mert a közzétételhez szükséges hozzájárulásnak ki kell terjednie a felvétel elkészítésére és annak felhasználási módjára is. Arra adat nem merült fel, hogy a felperesek kigúnyolásukhoz bármilyen módon hozzájárultak volna, az pedig, hogy egy ... műsorban szerepelnek, illetve a műsort reklámozzák „nem terjed ki a nevetségessé tételre vagy megalázásra”.

A perbeli képmásokhoz kifejezett hozzájárulásra lett volna szükség azok „speciális jellegére” is tekintettel, ilyen hozzájárulást azonban az alperes nem igazolt, ezért az elsőfokú bíróság a jogsértést e körben megállapította.

A felperesek a képekhez fűzött kommentárokat is sértőnek találták. Az I.r. felperes szerint őt az alperes nőiességében alázta meg, a II.r. felperessel kapcsolatos közlés szexuális tartalmú áthallást eredményezett, a III.r. felperest pedig pénzéhes személyként tüntette fel.

Az alperes speciális véleménynyilvánításra hivatkozott, arra, hogy sajátos eszközöket alkalmaztak, azonban a közleményből pontosan kiderül az is, hogy nem való tényekről, hanem egyfajta tréfáról van szó.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ebben a körben is megállapítható a jogsértés, a sérelmezett szövegek kifejezőmódjukban túllépik a kritika jogilag még megengedhető kereteit, kifejezőmódjukban kifejezetten indokolatlanul bántóak,

sértőek és még tréfaként sem tekinthetők ízlésesnek. Álláspontja szerint a felperesek még közszereplőként sem kötelesek ezt eltűrni.

Kifejtette az I.r. felperest nőiességében alázta meg az alperes, a II.r. felperes esetén pedig életszerűnek tekinthető, hogy a „rudat vesz a kezébe” fordulat nem pusztán a sportversenyeken való részvétel lehetőségét juttatja az olvasók eszébe. A III.r. felperes óvodás kora miatt is túllépi a véleménynyilvánítás alkotmányosan megengedett határait az ilyen típusú viccelődés, ezért a bíróság az emberi méltóság megsértését is megállapította felperesi képekhez fűzött szövegek, illetve az ott alkalmazott címek tekintetében.

A jóhírnév sérelme körében az elsőfokú bíróság elfogadta azt alperesi álláspontot, hogy az átlagolvasó számára is egyértelmű, hogy a képekhez fűzött azon kommentárok, hogy az I.r. felperes korábban férfi volt, hogy a II.r. felperes rúdugró, a III.r. felperes pedig milliárdokat örökölt objektíve nem felelnek meg a valóságnak. Az állítások valóságtartalmát nem lehetett átlagosan értékelni, azok kimerítették az objektíve valótlan tényállítások fogalmát, azonban az elsőfokú bíróság szerint nyilvánvaló, hogy ezt az alperesi szöveget „saját helyén” kell értékelni, így a jóhírnév megsértésére alapozott kereseti kérelmet elutasította és a „szöveg tartalmi fordulatait” az emberi méltóság védelme körében értékelte.

A Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a jogsértést megállapította, a c) pont szerint objektív jogkövetkezményként elégtétel adásra kötelezte az alperest, mégpedig oly módon, hogy biztosítson nyilvánosságot a jogsértés megállapításának az általa kiadott lapban, a perbeli közléssel azonos helyen és közölje az ítélet rendelkező részét sajnálkozásának kifejezésével együtt.

A nem vagyoni kártérítés iránti kereset körében utalt a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontjára, a Ptk. 355. § (4) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság 34/1992.(VI. 1.) számú határozatára és annak indoklására.

Figyelembe vette, hogy kettős jogsértés volt megállapítható és azt hogy egy széles körben olvasott újságról van szó.

Az I.r. felperest ért sérelem, a II.r. felperes esetén a cím és annak egyéb-más értelmezése tekintetében életszerűnek találta az I.r. felperes előadását és házastársa tanúvallomását. Ugyanakkor figyelembe vette, hogy a felperesek a jogalap tekintetében csak részlegesen lettek pernyertesek, így a nem vagyoni kártérítés összegét felperesenként 300.000-300.000-300.000 Ft-ban állapította meg míg az ezt meghaladó keresetet elutasította.

Szükségesnek tartotta rögzíteni, hogy a kártérítés mértékének megállapításánál az nem játszott szerepet - és nem is játszhat szerepet - az, hogy a megítélt összeget a felperesek milyen célra kívánják fordítani.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést és kérték az ítélet részbeni megváltoztatását, a nem vagyoni kártérítés összegének felemelését felperesenként 500.000-500.000-500.000 Ft-ra. Álláspontjuk szerint a

képmások alperes által történt leközlése önmagában is olyan jogsértő magatartás, amely megalapozottá teszi a követelt kártérítési igény nagyságát.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján és e körben megállapította, hogy a felperesek fellebbezése túlnyomórészt megalapozott. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményeként a tényállást helyesen állapította meg és az abból levont jogi következtetése, döntése is helytálló a személyhez fűződő jogok megsértésének megállapítása és az objektív jogkövetkezmények alkalmazása tekintetében, azonban a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása körében a másodfokú bíróság csak részben értett egyet az elsőfokú bíróság álláspontjával.

Mivel a fellebbezés kizárólag a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó döntés megváltoztatására irányult, ezért a Fővárosi Ítéltábla csak azt emeli ki, hogy a károkozó a nem vagyoni kár megtérítésére is köteles a Ptk. 354. § (1) bekezdése alapján.

Az Alkotmánybíróság a 34/1992. (VI. 1.) számú határozatában rámutatott arra, hogy a nem vagyoni kártérítés a személyiségi jogok elismerésén nyugszik, az általános személyiségvédelem egyik eszköze.

A jogellenesség alapja itt nem a vagyoni károkozás, hanem a személyhez fűződő jogsértés, az ezzel okozott hátrány. A nem vagyoni kártérítés alkalmazására akkor van jogi lehetőség, ha a jogsértés következménye csak nem vagyoni kárpótlással küszöbölhető ki. A nem vagyoni kár lényegében az adott személyiség értékminőségében bekövetkezett csökkenés ellensúlyozására hivatott, mértékének pedig ahhoz kell igazodnia, hogy ez a személyiséget jellemző helyzet milyen mértékű kedvezőtlen irányú változást idézett elő a jogsérelmet szenvedett félnél.

A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a nem vagyoni kártérítés jogintézménye nem szakítható el a kártérítés általános szabályaitól. Ennek megfelelően szükséges a jogellenes, felróható magatartás, olyan hátrány bekövetkezése, amely csak nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható, és a kettő között okozati összefüggésnek kell fennállnia. A kártérítés mértékének megállapításánál pedig figyelembe kell venni az eset összes körülményeit, köztük elsősorban a jogsértés tárgyi súlyát és a bekövetkezett jogkövetkezményeket. A nem vagyoni kár esetében a kár bekövetkeztének objektív lehetőségét is hátrányként kell figyelembe venni.

A Legfelsőbb Bíróság több döntésében rámutatott arra, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben nem vagyoni kártérítés megítélésére nemcsak akkor van lehetőség, ha a sérelmet szenvedett személy tételesen igazolja nem vagyoni hátrányait, a bíróság ugyanis a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján külön bizonyítás nélkül elfogadja az olyan hátrány bekövetkeztét, amely köztudomású ténynek tekinthető. (Elvi határozatok 2000/2/302, Pfv.IV.21.087/2001, BH.2004/3/103.)

A fentiekre figyelemmel külön bizonyítás nélkül is elfogadható és köztudomásúnak tekinthető az a körülmény, hogy az alperes által közölt fényképfelvételek, az összemontírozott képek valamint a felperesekre vonatkozó közlések megfogalmazása, annak hangneme, a használt kifejezések és azok tartalma olyan sértő megnyilvánulások, amelyek alkalmasak a felperesek megítélésének negatív befolyásolására és olyan hátrányt jelentenek, amely indokoltá teszik a nem vagyoni kárpótlás megállapítását.

Ezt a Fővárosi Ítéltábla köztudomású tényként fogadta el a Pp. 163. § (3) bekezdése értelmében.

Az alperes durva, ízléstelen és megalázó módon ábrázolta a felpereseket, a közlések tartalma kirívóan sértő és bántó, amit nem indokol a felperesek média szereplése és nem tekinthető alperesi tréfának sem, mert oly mértékben lealacsonyító ami teljes egészében átlépi azt a határt amit a felperesek, mint média szereplők kötelesek lennének eltűrni.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az I-II.r. felperesek esetén az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege nem áll arányban az alperesi jogsértéssel, az őket ért sérelemmel.

Az I.r. felperes nőiességét kérdőjelezte meg az alperes, közlése miatt különböző megjegyzéseket kapott, a II.r. felperest az iskolában gúnyolták, a „rúdugrós” képpel ugratták, ami lelkileg megviselte.

Az alperesi kettős jogsértésre, az I.r. felperes valamint a tanú által előadottakra továbbá a köztudomású tényekre tekintettel a másodfokú bíróság az I.-II.r. felpereseknek fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét a Pp. 206. §. (1) bekezdése szerinti mérlegelési jogkörében eljárva felemelte a kereseti kérelemben igényelt összegre és járulékaira.

A III.r. felperes esetén - a fellebbezés korlátaira tekintettel - azt vette figyelembe, hogy életkora miatt nem érzékelhette az alperesi közlések negatív hatását és édesanyja - az I.r. felperes is - úgy nyilatkozott, hogy őt atrocitások nem érték a megjelentekkel összefüggésben, ezért a Fővárosi Ítéltábla e körben nem látott indokot a nem vagyoni kártérítés összegének a felemelésére.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelően részben megváltoztatta.

A másodfokú bíróság a peres eljárásban felmerült költségekről a Pp. 81. § (2) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a alapján határozott, figyelemmel arra, hogy a felperesek kártérítésre irányuló igénye eltúlzottnak nem tekinthető.

Budapest, 2009. január 27.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő